

معقول ثانی و مسئله معرفت

سید علی طاهری خرم‌آبادی

دانشگاه صنعتی شریف

چکیده

استاد مطهری بر آن است مسئله اصلی معرفت‌شناسی - آگاهی به قضایایی که آنها را با حس نیافته ایم - را با تمایز میان معقولات اولی و ثانیه حل نماید. معقولات ثانیه منطقی و فلسفی مفاهیمی هستند که گرچه حسی نیستند، ولی در معرفت ما نقش ایفا می‌کنند و به گونه‌های متفاوتی به ادراک ما از عالم واقع باز می‌گردند. این مقاله نشان می‌دهد که راه‌حل مزبور نمی‌تواند مسئله را به درستی حل کند؛ زیرا در واقع پاسخی به پرسش اصلی ارائه نمی‌کند. به علاوه، راه‌حل مطلوب باید بحث را به طور کلی در قالب تصدیقات ارائه کند و با تفکیک میان انواع قضایا، درباره لزوم ارتباط با واقع در هر دسته از قضایا موضع مناسب را انتخاب کند.

کلیدواژه‌ها: معرفت، صورت حسی، معقول اولی، معقول ثانی منطقی، معقول ثانی فلسفی،